

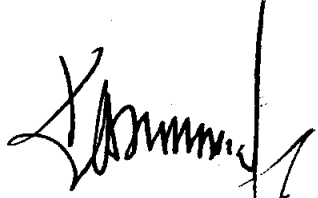

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 20.2.2017
Sayı: 1277

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

10/6/1983 tarihli 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereği için arz ederiz. .../02/2017

Kemal KILIÇDAROĞLU
İzmir Milletvekili
CHP Genel Başkanı

Engin ALTAY
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

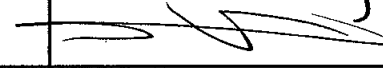

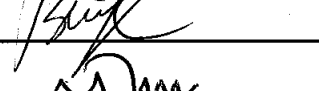
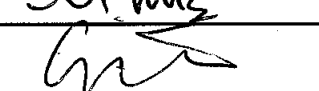
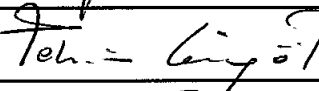
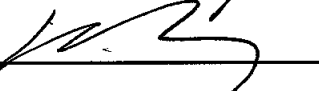
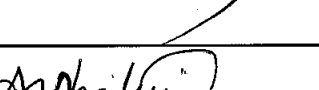
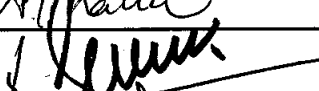

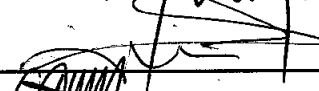
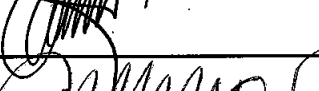

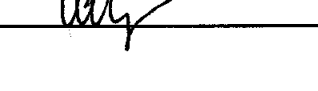

Levent GÖK
Ankara Milletvekili
Grup Başkanvekili

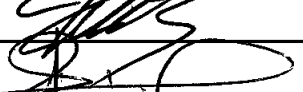

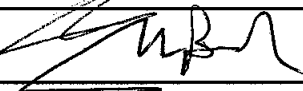
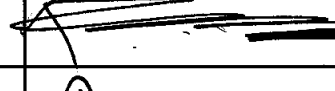
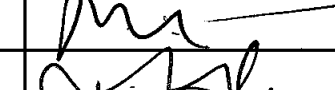

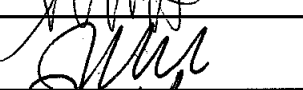

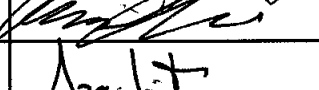
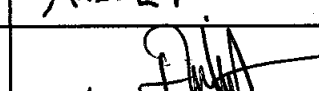
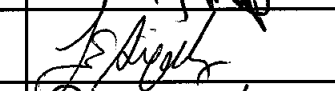
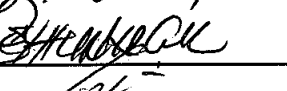

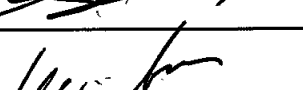

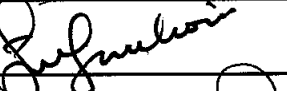
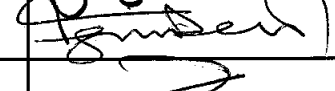
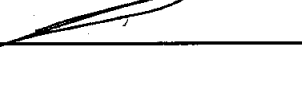

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili
Grup Başkanvekili

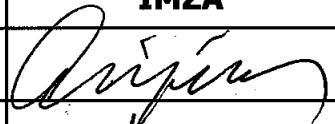
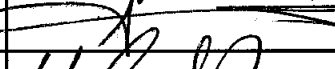
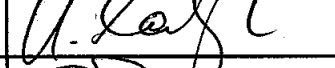
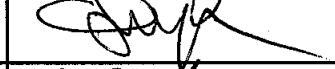

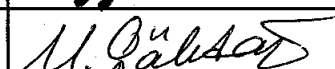
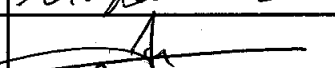
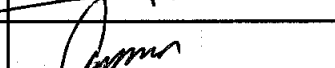

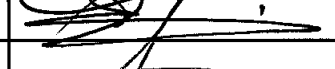
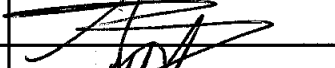

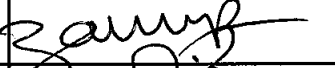

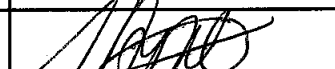
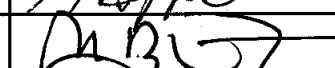

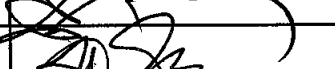
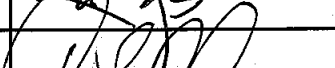

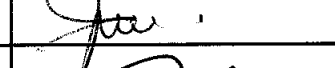

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Anayasa			
Tarih:	24 Şubat 2017		E.No: 2/7600	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Bşk.	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
LT	BB	K.T.	K.T.	—
TBMM BAŞKANI	A. B. G.			

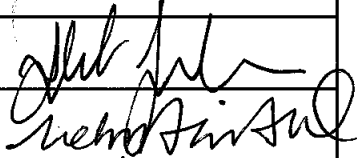
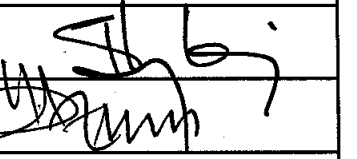
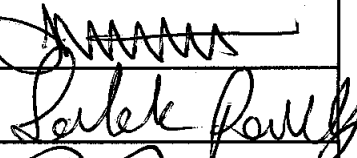
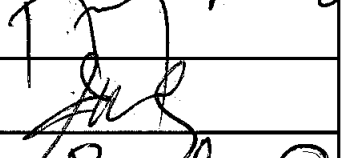
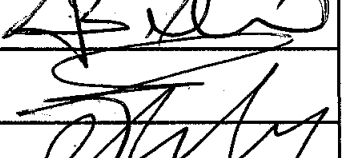
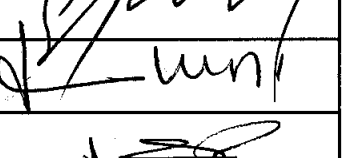
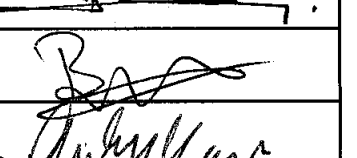
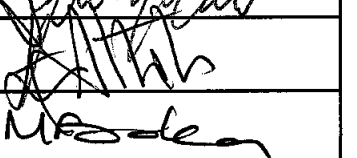
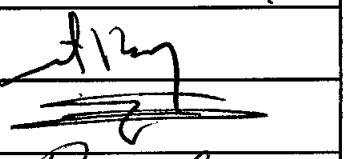
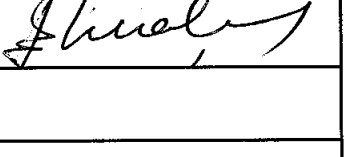
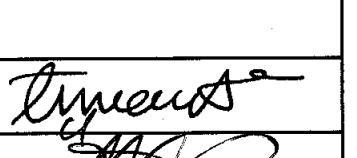
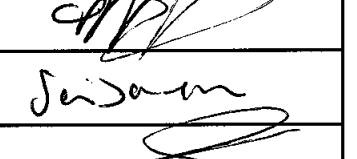
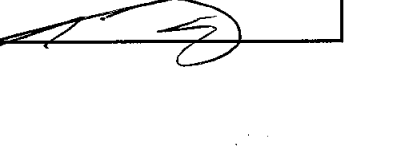
TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
20 Şubat 2017
Numara:

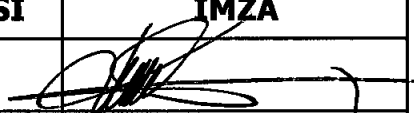
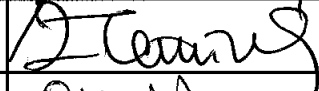

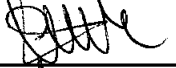

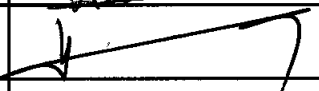
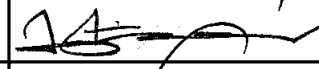

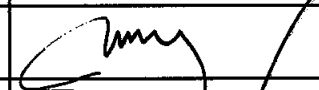
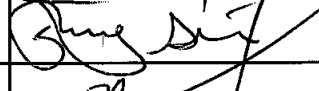

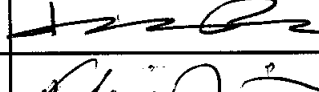
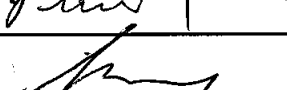
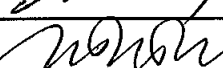
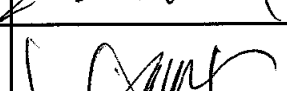
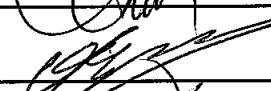

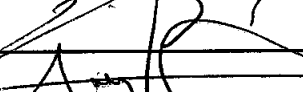

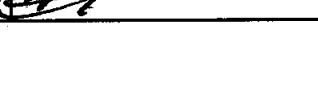

TBMM
GENEL EVRAK
20 Şubat 2017
No: 113747

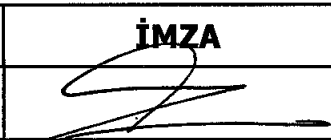
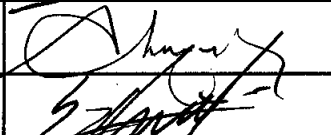
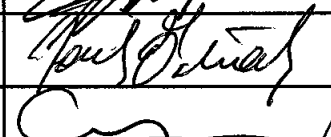
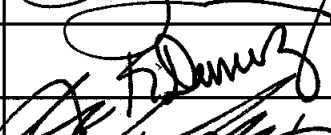
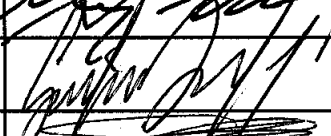
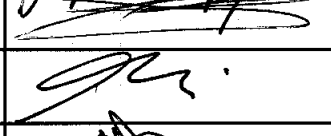

ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
İbrahim	ÖZDİŞ	Adana	
Zülfikar İnönü	TÜMER	Adana	
Elif Doğan	TÜRKMEN	Adana	
Aydın	USLUPEHLİVAN	Adana	
Burcu	KÖKSAL	Afyonkarahisar	
Mustafa	TUNCER	Amasya	
Ayşe Gülsün	BİLGEHAN	Ankara	
Tekin	BİNGÖL	Ankara	
Murat	EMİR	Ankara	
Levent	GÖK	Ankara	
Ali Haydar	HAKVERDİ	Ankara	
Ahmet Haluk	KOÇ	Ankara	
Bülent	KUŞOĞLU	Ankara	
Şenal	SARIHAN	Ankara	
Nihat	YEŞİL	Ankara	
Necati	YILMAZ	Ankara	
Mustafa	AKAYDIN	Antalya	

ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Deniz	BAYKAL	Antalya	
Çetin Osman	BUDAK	Antalya	
Niyazi Nefi	KARA	Antalya	
Devrim	KÖK	Antalya	
Öztürk	YILMAZ	Ardahan	
Uğur	BAYRAKTUTAN	Artvin	
Metin Lütfi	BAYDAR	Aydın	
Bülent	TEZCAN	Aydın	
Hüseyin	YILDIZ	Aydın	
Ahmet	AKIN	Balıkesir	
Namık	HAVUTÇA	Balıkesir	
Mehmet	TÜM	Balıkesir	
Muhammet Rıza	YALÇINKAYA	Bartın	
Yaşar	TÜZÜN	Bilecik	
Tanju	ÖZCAN	Bolu	
Mehmet	GÖKER	Burdur	
Nurhayat	ALTACA KAYIŞOĞLU	Bursa	
Erkan	AYDIN	Bursa	
Ceyhun	IRGİL	Bursa	
Lale	KARABIYIK	Bursa	
Orhan	SARIBAL	Bursa	
Muharrem	ERKEK	Çanakkale	
Bülent	ÖZ	Çanakkale	
Tufan	KÖSE	Çorum	
Kazım	ARSLAN	Denizli	
Melike	BASMACI	Denizli	

ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Erdin	BIRCAN	Edirne	
Okan	GAYTANCIOĞLU	Edirne	
Utku	ÇAKIRÖZER	Eskişehir	
Gaye	USLUER	Eskişehir	
Cemal Okan	YÜKSEL	Eskişehir	
Akif	EKICI	Gaziantep	
Mehmet	GÖKDAĞ	Gaziantep	
Bülent Yener	BEKTAŞOĞLU	Giresun	
Mevlüt	DUDU	Hatay	
Birol	ERTEM	Hatay	
Serkan	TOPAL	Hatay	
Hilmi	YARAYICI	Hatay	
Irfan	BAKIR	Isparta	
Onursal	ADIGÜZEL	Istanbul	
Yakup	AKKAYA	Istanbul	
Gamze	AKKUŞ İLGEZDİ	Istanbul	
Engin	ALTAY	Istanbul	
Süleyman Sencer	AYATA	Istanbul	
Mehmet	BEKAROĞLU	Istanbul	
Kadri Enis	BERBEROĞLU	Istanbul	
İlhan	CİHANER	Istanbul	
Dursun	ÇİÇEK	Istanbul	
Selina	DOĞAN	Istanbul	
Zeynel	EMRE	Istanbul	
Didem	ENGİN	Istanbul	
Eren	ERDEM	Istanbul	

ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Aykut	ERDOĞDU	İstanbul	
Mehmet Akif	HAMZAÇEBİ	İstanbul	
İlhan	KESİCİ	İstanbul	
Ali	ÖZCAN	İstanbul	
Sibel	ÖZDEMİR	İstanbul	
Şafak	PAVEY	İstanbul	
Oğuz Kaan	SALICI	İstanbul	
Ali	ŞEKER	İstanbul	
Bihun	TAMAYLIGİL	İstanbul	
Mahmut	TANAL	İstanbul	
Mustafa Sezgin	TANRIKULU	İstanbul	
Gürsel	TEKİN	İstanbul	
Erdoğan	TOPRAK	İstanbul	
Barış	YARKADAŞ	İstanbul	
Gülây	YEDEKCI	İstanbul	
Zeynep	ALTIOK	İzmir	
Murat	BAKAN	İzmir	
Mustafa Ali	BALBAY	İzmir	
Tacettin	BAYIR	İzmir	
Musa	ÇAM	İzmir	
Aytun	ÇIRAY	İzmir	
Kemal	KILIÇDAROĞLU	İzmir	
Ahmet Tuncay	ÖZKAN	İzmir	
Özcan	PURÇU	İzmir	
Selin	SAYEK BÖKE	İzmir	
Atila	SERTEL	İzmir	

ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Kamil Okyay	SINDIR	İzmir	
Zekeriya	TEMİZEL	İzmir	
Ali	YİĞİT	İzmir	
Çetin	ARIK	Kayseri	
Vecdi	GÜNDOĞDU	Kırklareli	
Türabi	KAYAN	Kırklareli	
Haydar	AKAR	Kocaeli	
Fatma	KAPLAN HÜRRIYET	Kocaeli	
Tahsin	TARHAN	Kocaeli	
Mustafa Hüsnü	BOZKURT	Konya	
Veli	AĞBABA	Malatya	
Mazlum	NURLU	Manisa	
Özgür	ÖZEL	Manisa	
Tur	YILDIZ BIÇER	Manisa	
Aytuğ	ATICI	Mersin	
Hüseyin	ÇAMAK	Mersin	
Serdal	KUYUCUOĞLU	Mersin	
Durmuş Fikri	SAĞLAR	Mersin	
Ömer Süha	ALDAN	Muğla	
Nurettin	DEMİR	Muğla	
Akın	ÜSTÜNDAĞ	Muğla	
Ömer Fethi	GÜRER	Niğde	
Seyit	TORUN	Ordu	
Engin	ÖZKOÇ	Sakarya	
Hayati	TEKİN	Samsun	
Kemal	ZEYBEK	Samsun	

ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Barış	KARADENİZ	Sinop	
Ali	AKYILDIZ	Sivas	
Emre	KÖPRÜLÜ	Tekirdağ	
Faik	ÖZTRAK	Tekirdağ	
Candan	YÜCEER	Tekirdağ	
Kadim	DURMAZ	Tokat	
Haluk	PEKŞEN	Trabzon	
Gürsel	EROL	Tunceli	
Özkan	YALIM	Uşak	
Muharrem	İNCE	Yalova	
Ünal	DEMİRTAŞ	Zonguldak	
Şerafettin	TURPCU	Zonguldak	

GENEL GEREKÇE

Türkiye'nin içerisinde bulunduğu siyasi krizin temelinde, milletin egemenliğinin temsil edildiği Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin gücünü azaltarak, yürütmenin gücünü artıran ve Cumhurbaşkanına çok geniş yetkiler tanıyan 12 Eylül Anayasası yatmaktadır. Ülkemiz içerisinde bulunduğu bugünkü siyasi krizi, parlamenter demokrasiyi güçlendirerek, güçler ayrılığı ilkesini ve hukukun üstünlüğünü egemen kılarak, Cumhurbaşkanlığını parlamenter demokratik sisteminin tanımladığı sınırların içerisinde alacak reformlar yaparak aşabilir.

Parlamenter demokrasi milli iradenin Türkiye Büyük Millet Meclisine eksiksiz yansıtılmasıyla sağlanabilir. Oysa darbe döneminde seçim sistemine eklenen seçim barajı ve benzeri birçok düzenleme ne yazık ki milli iradenin TBMM'ye tam olarak yansımaları ve birçok siyasi görüşün TBMM'de temsil edilmesini engellemektedir.

10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 33 üncü maddesi ile seçimlere katılan siyasi partilere, milletvekili çıkarabilmeleri için ülke genelinde %10' oy almaları koşulu aranmaktadır. Bu baraj nedeniyle birçok seçimde bazı siyasi partiler Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsil hakkı bulamamış; bu partilerin alması gereken milletvekillerini barajı geçen partiler alarak aldıkları oyla orantısız olarak TBMM'de temsil hakkı elde etmişlerdir. Örneğin 2002 yılında yapılan genel seçimlere 18 siyasi parti katılmış, seçim barajı nedeniyle bunlardan sadece ikisi Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil hakkı edebilmiştir. Oy kullanan 32.768.161 seçmenin 15.846.580'i (%48.35) TBMM'de temsil hakkı bulamamıştır. Oysa gerçek demokrasi, seçimlere katılan her siyasi partinin aldığı oy oranıyla orantılı olarak parlamentoda temsil edilmesi esasına dayalıdır.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 21 inci maddesinin 1 inci fıkrasında **"Herkes, doğrudan veya serbestçe seçilmiş temsilcileri aracılığı ile ülkesinin yönetimine katılma hakkına sahiptir"** hükümlerine yer verilmiştir. Yüzde 10 gibi oldukça yüksek bir seçim barajı toplumun önemli bir kesiminin temsilinin önüne geçmektedir. 1 Kasım 2015 Milletvekili seçim sonuçlarına bakıldığında, her hangi bir siyasi partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsil edilebilmesi için, oy kullanan seçmenlerden yaklaşık 4 milyon 900 bininin oyunu alması gerektiğini ortaya çıkarmıştır.

Milletvekili Seçim Kanununun 33 üncü maddesi, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 21 inci maddesinde belirtilen, yönetimde temsil edilebilme ilkesine açıkça aykırıdır. Yüzde 10'luk seçim barajı, vatandaşların sahip oldukları kendi siyasi partilerde siyaset yapmalarını ve/veya siyasete katılmalarını engelleyerek, ülkemizdeki yönetim sisteminin oligarşiye hatta monarşiye doğru sürüklenmesine neden olmaktadır.

Seçim barajı uygulaması, yurttaşların karar alma süreçlerine katılımı bakımından da önemli bir sınırlama getirmektedir. Seçim barajı uygulaması nedeniyle, siyasi alternatifler sınırlanmakta, yurttaşlarımızın önceden belirlenmiş belli siyasi partiler dışında tercih hakları bulunmamaktadır.

Ayrıca Türkiye genelinde yüzde 10 barajının üzerinde oy almak seçimlerden milletvekili çıkarılacağına da garantisini sağlamamaktadır. Seçime girilen seçim çevrelerinden de belirli bir oranda oy almış olmak gerekmektedir. Türkiye'nin kendi demografik özellikleri yüzünden, bir milletvekili çıkarabilmek için alınması gereken oy sayısı seçim çevrelerine göre çok büyük farklılıklar gösterebilmektedir. Bu durum da temsilde adalet ilkesini zedelemektedir. Bu adaletsizliğin azaltılabilmesi için 550 milletvekilinin 100'ünün ülke seçim çevresinden (Türkiye Milletvekili) seçilmesi sistemi getirilmektedir. Bu yolla, Türkiye genelinde en az yüzde 1 oy alan siyasi partilerin bile TBMM'de en az bir milletvekili ile temsil edilmesi sağlanacaktır.

Türkiye, gerek ekonomik gerekse de demografik nedenlerle yurt dışında çok fazla vatandaşı ikamet eden bir ülkedir. Yurt dışında ikamet eden vatandaşlarımız bir süredir milletvekili ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri ile halkoylamalarında oy kullanmaktadır. Milletvekili seçimlerinde yurt dışında ikamet eden vatandaşlar tarafından kullanılan oylar Türkiye genelinde seçim çevrelerine dağıtılmaktadır. Bu durumda vatandaşlarımız verdikleri oylarla kimleri seçtiklerini bilememekte sadece parti tercihinde bulunmaktadırlar.

Yukarıda anlatılan nedenlerle bu Kanun Teklifiyle:

- Milletvekili seçimlerinde yüzde 10 olarak uygulanan seçim barajı tümüyle kaldırılması,
- 550 milletvekilinin 10'unun yurt dışı seçim çevresinden seçilmesi,
- Kalan 440'ının yurt içi seçim çevrelerinden,
- 100'ünün ise "Türkiye Milletvekili" sıfatıyla ülke seçim çevresinden seçilmesi

Sağlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 - 10/6/1983 tarihli 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 3. Maddesinde yapılan değişiklik ile 550 milletvekilinin 10'unun yurtdışı seçim çevresinden belirlenmesi, 100 milletvekilinin ise Türkiye milletvekili olarak belirlenmesi hedeflenmiştir.

Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın temsiliyetinin sağlanması sadece oy verme ile sınırlı tutulması kabul edilemez. Seçme ve seçilme özgürlüğü, anayasal siyasal güvencelerden en önemlisidir. Seçimlerde oy kullanan yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın aynı zamanda seçilebilme hakkına da sahip olması hedeflenmiştir.

100 milletvekilinin ise özellikle seçim barajının kaldırılması düzenlemesi ile doğrudan bağlantısı bulunmaktadır. Seçim barajının kaldırılması ile %1 oy alan siyasi parti dahi temsiliyet hakkına kavuşmaktadır. İlgili siyasi partinin listesi doğrultusunda temsiliyet hakkı sağlanması hedeflenmiştir.

MADDE 2 – Yurtdışı seçim çevresi ve ülke seçim çevresi için belirlenen sayılar dikkate alınarak, kalan 440 milletvekilinin her ilin temsiliyet hakkının güvence altına alacak şekilde dağıtılması öngörülmüştür.

MADDE 3 – 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 33 üncü maddesindeki %10'luk seçim barajının kaldırılması TBMM'de bütün siyasi görüşlerin temsil edilmesinin sağlanması ve böylece cumhuriyet ve demokrasimizi güçlendirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 4 - 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 33 üncü maddesindeki %10'luk seçim barajının kaldırılması düzenlemesi doğrultusunda değişiklik yapılmıştır.

MADDE 5- 10/6/1983 tarihli 2839 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi'nin 18/11/1995 tarih ve E.1995/54, K.1995/59 sayılı kararı ile iptal edilen 34/A maddesi ülke seçim çevresine dair yapılacak milletvekili sayısı hesabı düzenlenmiştir. Düzenleme ile *siyasi partilerin aldıkları oy sayısına göre çıkaracakları ülke seçim çevresi milletvekili sayısının hesabının* Yüksek Seçim Kurulu tarafından yapılması öngörülmüştür.

MADDE 6- Yürürlük maddesidir.

MADDE 7- Yürütme maddesidir.

**10.06.1983 TARİHLİ VE 2839 SAYILI MİLLETVEKİLİ SEÇİMİ KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 - 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 3. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"MADDE 3- Milletvekili sayısı 550'dir. Bunun 440'ı yurt içi, 10'u yurtdışı seçim çevresinden seçilir. 100 milletvekili ise ülke seçim çevresi esas alınarak seçilir.

MADDE 2 - 2839 sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Toplam milletvekili sayısının 10'u yurtdışı seçim çevresi, 100'ü ülke seçim çevresi için ayrıldıktan sonra kalan 440 milletvekili illere dağıtılır. İllerin çıkaracağı milletvekili sayısının tespitinde her il'e önce bir milletvekili verilir."

MADDE 3 - 2839 sayılı Kanunun 33. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4 - 2839 sayılı Kanunun 34. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yukarıdaki maddede yazılı oranı aşan" ibaresi ile beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5 - 2839 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi'nin 18/11/1995 tarih ve E.1995/54, K.1995/59 sayılı kararı ile iptal edilen 34/A maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

"Siyasi partilerin çıkaracakları ülke seçim çevresi milletvekili sayısının hesabı

MADDE 34/A- Ülke seçim çevresi milletvekilleri, seçime katılan siyasî partiler arasında ikinci fıkra hükümlerine göre paylaşılır.

Bu maddeye göre siyasî partilerin aldıkları oy sayısı esas alınarak çıkaracakları ülke seçim çevresi milletvekili sayısının hesabı Yüksek Seçim Kurulunca yapılır."

MADDE 6- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.